

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

r
Timo Heinämäki

Tuotetusta kappaleesta livekeikkaan – rumpalin työkalut

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

13.11.2019

Tekijä(t) Otsikko	Timo Heinämäki Tuotetusta kappaleesta livekeikkaan – rumpalin työkalut
Sivumäärä Aika	27 sivua + 2 musiikkiesimerkkiä 13.11.2019
Tutkinto	Musiikin tutkinto
Tutkinto-ohjelma	Musiikkipedagogi AMK
Suuntautumisvaihtoehto	Soiton ja laulun opetus
Ohjaaja(t)	Annu Tuovila, MuT Tommi Rautiainen, MuM
<p>Opinnäytetyöni käsittelee rumpalin mahdollisuuksia käyttää elektronisia laitteita akustisen rumpusetin rinnalla. Nykypäivänä kappaleet tuotetaan yhä useammin tietokoneella ja se on luonut rumpalille tarpeen lisätä soittoon elektronisia elementtejä. Esittelen erilaisia teknisiä ratkaisuja ja laitteita, joiden avulla on mahdollista rakentaa hybridisetti produktiossa halutun lopputuloksen tavoittamiseksi. Tuon esille, mitä taustanauhat ovat, miksi niitä käytetään ja mitä laitteita toistamiseen tarvitaan livekeikalla.</p> <p>Opinnäytetyössäni esittelen miten ja millä laitteilla olen sovittanut Reino Nordinin ja Ida Paul & Kalle Lindrothin tuotannoista kaksi kappaletta liveversioiksi. Esittelen elektroniset laitteeni ja kerron millä tavoin hyödynnän niitä. Tekstin lomasta löytyvät linkit sekä alkuperäisversioon että livekeikkaversioon, josta voi kuunnella lopullisen toteutuksen.</p> <p>Opinnäytetyöni alussa esittelen historiallisen katsauksen rumpusetin kehityksestä 1800-luvun puolivälistä nykypäivään, jotta lukija hahmottaa kehityksen kokonaiskuvan ja miksi nykymalliin on päädytty. Työni lopussa analysoin neljän maailmankuulun artistin taustalla toimivan rumpalin elektroniset laitteet ja toimintatavat.</p> <p>Tavoitteenani on antaa lukijalle käsitys siitä, millä keinoin rumpali voi toteuttaa kappaleen elektroniset elementit keikalla. Työni antaa tietoa hybridisetin tuomista mahdollisuuksista ja esittelee keikkailevalta rumpaliilta nykyisin vaadittuja taitoja ja työkaluja.</p>	
Avainsanat	rummut, hybridirummut, elektroniset laitteet

Author(s) Title	Timo Heinämäki Taking a produced song to live show – drummer's tools
Number of Pages Date	27 pages + musical example 13.11.2019
Degree	Bachelor of music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Instrumental and Vocal Teaching
Instructor(s)	Annu Tuovila, DMus Tommi Rautiainen, MMus
<p>My thesis studies drummers' possibilities to use electronic devices besides an acoustic drum set. Nowadays, songs are produced more often with computers and it has created a need for the drummer to include electronic elements in playing. I will present solutions and devices, which allow to build a hybrid drum set and to achieve desired results. I will explain what backing tracks are, what they are for and what kind of devices are needed for implementing a live show.</p> <p>In my thesis, I will explain how I had prepared Reino Nordin's and Ida Paul and Kalle Lindroth's two songs for a live performance and what devices I had used to attain my success and goal. I will introduce my electronic devices and tell how I utilize them. I have also included links to the original and live-recorded versions where the outcome can be heard.</p> <p>At the beginning of my thesis, I will introduce historic survey of the drum set development from the mid-19th century until the present date so the person reading this thesis will get a full picture of the development, which has led us to the current drum set model.</p> <p>At the end of my thesis, I will analyze some electronic devices used by four drummers who all play with world-famous artists and their approach to a live performance.</p> <p>My goal is to give an understanding of how a drummer is able to implement electronic elements to a live show. My thesis will give information about the benefits of the hybrid drum set and present the required skills and tools that today's drummer will need.</p>	
Keywords	drums, hybrid drums, electronic devices

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Rumpusetin kehitys 1800- luvun puolivälistä nykymuotoon	3
3. Hybridirummut	7
3.1. Roland SPD-SX	7
3.2. TM-2	9
3.3. Triggerit	10
4. Taustanauhat	11
4.1. Playback	11
4.2. Singback	11
4.3. Backing track	12
4.4. DAW (digital audio workstation)	12
4.5. Hardware	13
5. Analysoitavat kappaleet	14
5.1. Momentumii	15
5.2. Hakuammuntaa	17
6. Rumpaleiden teknisiä ratkaisuja	19
6.1. Aaron Draper ja Derrick Wright	19
6.2. Adam Marcello	21
6.3. Mike Sleath	23
7. Pohdinta	25
Lähteet	27

1 Johdanto

Musiikkiteollisuuden digitalisoituminen on vaikuttanut suuresti tapaan tehdä musiikkia, soittaa musiikkia livenä sekä levy-yhtiöiden toimintatapaan. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan, millaisia teknisiä ratkaisuja rumpalilla on ja mitä tietotaitoja nykypäivän rumpalin olisi hyvä osata. Annan konkreettisia esimerkkejä, millä tavoin tuoda tietokoneella tuotettu kappale studiosta livekeikalle. Aihevalintani perustuu omiin kokemuksiini ja haasteisiini, joita olen kohdannut rumpalina viime vuosina. Otan esimerkkejä myös arvostettujen rumpaleiden teknisistä ratkaisuista, joita he ovat toteuttaneet maailmankuulujen artistien taustalla.

Opinnäytetyössäni kerron aluksi rumpusetin kehityksestä 1800-luvun puolivälistä aina 1960-luvulle asti. Tämän sadan vuoden aikana rumpusetti kehittyi pitkälti nykyiseen muotoonsa. Historiallisen katsauksen tarkoituksena on antaa lukijalle kokonaiskuva siitä, miten rumpusetti on muodostunut sellaiseksi, millaisena se nykyään tunnetaan.

Keskityn opinnäytetyössäni pääosin nyt pop-musiikissa vallalla olevaan konseptiin, jossa yleisesti ovat käytössä taustanauhat ja nykyään rumpalille perustyökaluksi tulleet erilaiset sähköiset rumpuelementit. Työssäni käyn läpi, miten on mahdollista sovittaa tuotettu pop-kappale rumpusetille livetilanteeseen. Tarjoan ratkaisuja, jotka olen todennut toimiviksi. Rumpalina joudun usein tilanteeseen, jossa kysyn itseltäni mitä soitan, miten soitan ja millä soitan kappaleen, joka on tuotettu tietokoneella ilman oikeita soittimia. Tämän päivän teknologia tarjoaa paljon erilaisia ratkaisuja siihen, miten saada alkuperäinen kappale kuulostamaan livetilanteessa lähes studioversiolta, jos näin halutaan. Käyn myös läpi mitä ovat taustanauhat keikalla, miksi niitä käytetään ja mitä laitteita siihen tarvitaan. Haluan tuoda käytännön esimerkkien avulla esille mitä tietotaitoja rumpalin olisi hyvä tietää nykypäivänä elektronisten laitteiden tultua osaksi musiikkia.

Pyrin opinnäytetyössäni vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1 Miten rumpusetti on kehittynyt nykypäivän malliin?

2 Miten soitan tietokoneella tuotetun kappaleen rummuilla?

3 Mitä ovat taustanauhat ja miksi niitä käytetään?

4 Millaisia teknisiä ratkaisuja elektroniikka tarjoaa rumpalille?

Työ on suunnattu rumpalin työnkuvasta kiinnostuneille ja ennen kaikkea aloitteleville pop-musiikin saralla toimiville rumpaleille.

Tuon esille omia ratkaisujani Reino Nordin ja Ida Paul & Kalle Lindroth -artistien rumpalina ja esitän muutamia keinoja, jotka olen todennut toimiviksi. Esittelen kaksi kappaletta alusta loppuun ja kerron omat ratkaisuni. Työn lopussa kerron neljän arvostetun rumpalin keinoista ja elektronisista laitteista, joilla he ovat päässeet haluttuun lopputulokseen.

Käytän työssäni lähdeaineistonani e-videoita, artikkeleita ja rumpuoppaita. Työni sisältää tekstin lisäksi kuvia hahmottamaan millaisia rumpusettejä, elektronisia laitteita ja taustanauhoja pyörittäviä koneita rumpaleilla on nykypäivänä käytössä.

Elektroniikan tuominen akustisen rumpusetin rinnalle antaa rumpalille uusia mahdollisuuksia. Pyrin työssäni esittämään, millaisia työkaluja rumpalilla on nykypäivänä, kun tietokoneella tuotettu kappale viedään studiosta livekeikalle.

2 Rumpusetin kehitys 1800-luvun puolivälistä nykymuotoon

Rumpu on yksi maailman vanhimpia soittimia. Sen sijaan rummusto, joka koostuu monesta lyömäsoittimesta, on vain noin sadan vuoden ikäinen. (Paksula & Alanko 1994, 6.) Yhdysvaltain sisällissodan jälkeen vuonna 1865 afrikkalaiset orjat vapautettiin ja he saivat kansalaisyhteisyydet, mikä vaikutti yhteiskunnan ja muun muassa musiikin kehitykseen.

Afroamerikkalaisten merkitys onkin suuri rumpusetin ja rumpujen soiton kehityksen kannalta. (History of the Drumset - Part 1 2013.)

1800-luvun puolivälistä alkaen rumpujen rooli oli valtaosin esillä marssimusiikissa. Rumpali soitti usein bassorumpua, virveliä tai symbaalia. Samaan aikaan nousi ensimmäistä kertaa idea rumpujen yhdistelemisestä: yksi ihminen voisi hoitaa kahden rumpalin tehtävät yhtäaikaisesti. Niin sanottu ensi versio ”rumpusetistä” alkoi kehittyä. 1900-luvun vaihteessa Yhdysvaltoihin tuli maahanmuuttajia muun muassa Aasiasta, Turkista ja Euroopasta. He toivat mukanaan etniset soittimensa ja teknisen osaamisensa. Näin rummusto kehittyi monipuolisempaan suuntaan. (History of the Drumset - Part 2, 1890 - Ragtime Drumming 2013.) Rummustoon lisäiltiin lehmänkelloja, symbaaleja, kastanjet-teja ja puupenaaleja. 1920-luvulle mentäessä New Orleans-jazzin suurimalla rumpalilla, Warren ”Baby” Doddsilla oli muun muassa setissään 28 tuuman bassorumpu, neljä lehmänkelloa, penaali, 16-tuumainen Zildjian-symbaali ja 10-tuumainen kiinalainen tomi (Paksula & Alanko 1994, 85). Nykyisen mallinen bassorummun pedaali keksittiin rumpuvalmistaja Ludwigin toimesta jo vuonna 1909 (History of the Drumset - Part 3, 1900's - The Bass Drum Pedal 2013).

1930-luvulla jazz-musiikki nousi sen ajan populäärimusiikiksi. Big bandit aloittivat toimintansa ja toivat iloa Yhdysvalloissa vuonna 1929 alkaneeseen lamaan. Rumpusetin suurin muutos oli 1930-luvulla keksitty hi-hat-symbaali. Siitä tuli big bandien aikakaudella rumpalin yksi merkittävimmistä symbaaleista. Tämä uusi komppisymbaali oli käännteentekevä muutos ja hi-hat onkin pysynyt rumpalin vakiovarusteena tähän päivään asti. Muuten symbaalit olivat yleisesti pienehköjä ja enimpien kilistimien ja tehostevälineiden käyttöä vähennettiin. (History of the Drumset - Part 8, 1929 - Classic Big Band Drumming 2014.)

1930-luvun merkittävin rumpali oli Gene Krupa. Hän vei rumpalin roolin uudelle tasolle. Rumpali nähtiin ensimmäistä kertaa kokoonpanon ”starana”. Tätä ennen rumpalia pidettiin usein pulssin ylläpitäjänä ja taustasoittajana. Gene Krupa kehitti myös tomit, joiden alakalvoa voi virittää. Hän toteutti visionsa Slingerland-rumpuvalmistajan johdolla. Mahdollisuus alakalvon virittämiseen oli merkittävä uudistus, joka onkin pysynyt tomeissa tähän päivään asti. Muut rumpuvalmistajat seurasivat Slingerlandin esimerkkiä.

Gene Krupan noustua uudeksi ilmiöksi jokainen big band halusi enemmän roolia ottavan rumpalin orkesteriinsa. Rumpalit, kuten Buddy Rich ja Jo Jones, löysivät paikkansa ja

heistä tuli aikakautensa kuuluisimpia rumpaleita. He toivat näkemyksensä ja vahvuutensa esiin soitossaan ja olivat teknisesti hyvin taitavia. Rumpusetti oli instrumenttina pelkistetympi, mutta kehittyneempi ja moniulotteisempi. (History of drumset. All parts. Daniel Glass 2015.)

1940-luvulla kehittyi jazzin uusi tyyli bebop. Harlemissa syntyneen tyylin perustana oli erityisesti afroamerikkalaisten jazz-muusikoiden tarve soittaa jotain haastavampaa. Enää ei haluttu toimia vain tanssi- ja viihdeorkesterina yleisölle. (History of the Drumset - Part 10, 1941 – Bebop 2014.) Perinteinen jazz oli tähän mennessä ollut suuren yleisön musiikkia eli populäärimusiikkia. Bebop taas pohjautui suurelta osin improvisaatioon ja monimutkaisempiin rytmeihin ja melodioihin. Tämä tyyli ei korvannut perinteistä swing-musiikkia, vaan muodosti vahvan haaran omana tyylinään.

Rumpusetin piti istua uuteen musiikkityyliin ja näin isosta bassorummusta siirryttiin pienempään. Merkittävä muutos oli myös isomman ride-symbaalien yleistyminen rumpusetissä. Tällä tavalla voitiin soittaa monimutkaisempia rytmejä bassorummulla ja virvelillä ride-symbaaliin kompaten. Bebopissa improvisoinnin rooli oli vahva ja soittajien välinen vuorovaikutus merkittävää. Ride-symbaali vakiintui ja nyt rumpusetissä oli hi-hatin lisäksi toinen komppisymbaali. Bebopin aikakauden ensimmäisiä kuuluisia rumpaleita olivat muun muassa Max Roach ja Kenny Clarke. (History of the Drumset - Part 10, 1941 – Bebop 2014.)

1940-luvun lopulla kehittyi uusi tyyli rhythm and blues. Perinteisellä rhythm and bluesilla viitataan 1950-luvulla ja 1960-luvun alussa tehtyyn afroamerikkalaiseen pop-musiikkiin. Yleiskielessä tällä usein tarkoitetaan myös tyylilajia, joka ulottuu nykypäivään asti.

Rhythm and blues pohjautui big band-musiikkiin, jossa niin sanottu four on the floor oli läsnä. Ihmisten oli helppo tanssia sen mukana. Teknologian kehittyessä sähköbasso ja sähkökitara ottivat roolia kokoonpanoissa. Soittajien määrä pieneni tyypillisistä big band-kokoonpanoista. Kokoonpanojen pieneneminen ja mikkien yleistyminen mahdollistivat ensimmäistä kertaa rumpalille raskaamman grooven soittamisen. Kappaleiden ollessa hieman ”väljempää” otti shuffle jalansijaa rumpaleiden soitossa. Useimmissa nykypäivän kappaleissa oleva virvelin backbeat kakkoselle ja neloselle nousi ensimmäistä kertaa selkeästi esiin. *Good Rockin' tonight* oli ensimmäisiä äänityksiä, jossa backbeat oli läsnä

kappaleen alusta loppuun. Ihmisten oli helppo kuunnella ja tanssia mukana. Bebop-ai-
kakaudella yleisesti käytetty ride-symbaali tuli jäädäkseen ja crash-symbaali vakiintui sa-
nan varsinaisessa merkityksessä enemmän crashaamiseen. (History of the Drumset -
Part 10, 1941 – Bebop 2014.)

1950-luvulla alkoi kehittyä tämän päivän musiikkiin pohjautuva rock and roll. Se otti vai-
kutteita muun muassa rhythm and bluesista, countrysta ja rockabillysta. Vuonna 1954
julkaistiin ensimmäinen ”virallinen” rock and roll kappale *Rock around the clock*. Tässä
Bill Haley and his cometsin hitissä yhdistyivät kaikki edellä mainitut tyyllilajit yhdessä kap-
paleessa. *Rock around the clockin* päästyä nuorison suosiman elokuvan *Blackboard
Jungle* tunnuskappaleeksi, toi se rock and rollin massojen kuultavaksi. (History of the
Drumset - Part 14, 1954 - Early Rock'n'Roll 2014.) Tämä tyyli suunta otti tuulta alleen ja
nuoriso oli valmis uuteen, tanssittavaan musiikkiin. 1950-luvulla nähtiin myös ensim-
mäistä kertaa kaksi bassorumpua rumpusetissä Louie Belsonin toimesta (History of the
Drumset - Part 12, 1952 - Double Bass 2014). Tämä nykypäivänä muun muassa metal-
limusiikissa näkyvä ilmiö syntyi siis jo 1950-luvulla.

1950-luku oli tärkeä rumpukomppauksen näkökulmasta. Tähän asti vallalla ollut kolmi-
muunteisuus muuntui ensimmäistä kertaa tasajakoiseen komppaukseen. Earl Palmer oli
ensimmäisiä rumpaleita, joka soitti beat-komppia. (History of the Drumset - Part 14, 1954
- Early Rock'n'Roll.2014.) Fillit muuttuivat tasajakoisiksi ja tahdin ensimmäistä iskua ko-
rostettiin. Alkoi kehittyä tänä päivänä yleisesti tunnettu tasajakoinen komppaus.

1960-luvulla rumpusetti kehittyi aika lailla lopulliseen muotoonsa, jollaisena miellämme
sen nykypäivänä. Se koostuu virvelistä, kahdesta tai kolmesta tomista, hi-hatista, ride-
symbaalista ja crash-symbaalista. 1960-luvulla tasajakoiset kompit ja vahva virvelin
backbeat kakkoselle ja neloselle olivat vahvasti läsnä niin kuin tänä päivänäkin.

Vuonna 1964 alkanut britti-invaasio oli musiikin saralla merkittävä muutos. The Beatles,
Stones, Yardbirds ja myöhemmin The Who ja Deep Purple nousivat valtavaan suosioon.
He saivat suurta suosiota Yhdysvalloissa ja brittibändien aikakausi oli syntynyt. Yksi mur-
roksen tärkeimmistä tapahtumista oli The Beatlesin esiintyminen Ed Sullivanin showssa,
joka oli tuon ajan yksi suosituimmista tv-ohjelmista. The Beatlesin suosio sai aikaan ni-
mityksen beatlemania ja nuoriso oli myyty. (History of the Drumset - Part 15, 1964 - The
Beatles 2014.)

The Beatlesin rumpali Ringo Starr oli ensimmäisiä, joka käytti match grip-tekniikkaa (vertaa traditional grip). 1860-luvulla vallalla olleen marssimusiikin vaikutuksena, traditional grip oli ollut rumpaleiden suosiossa 1960-luvulle asti. Se johtui marssirummun asennosta, jonka vuoksi tällä otteella oli huomattavasti ergonomisempi soittaa. Ringo Starr käytti match grip-tekniikkaa saadakseen soittoonsa lisää voimaa. The Beatlesin esiintymislavat olivat parhaimmillaan stadioneita ja tekniikka vielä kehittymätöntä nykypäivään verrattuna. (History of the Drumset - Part 15, 1964 - The Beatles 2014.) Tämä ote tuli jäädäkseen match grip tunnettaankin nykypäivänä yleisimpänä otteena.

1960-luvun jälkeen rumpusetti on pysynyt pääpiirteittäin melko samanlaisena. Muutoksia on tapahtunut teknologian kehittyessä, mutta rumpusetin peruspilarit ovat säilyneet samanlaisina 1960-luvulta nykypäivään. Siirryn seuraavassa luvussa hybridirumpusettimalliin, joka on yleisesti käytössä nykypäivän pop-musiikin kentällä.

Kuvio 1. Kuva nykyaikaisesta rumpusetistä, joka vakiintui 1960-luvulla

3 Hybridirummut

Hybridirummut tarkoittavat akustisen rumpusetin ja elektronisten laitteiden yhdistelmää. Nykypäivänä tuotettu musiikki tietokoneella on luonut tarpeen lisätä elektronisia elementtejä akustiseen rumpusettiin. Rumpalin on mukauduttava tähän musiikilliseen muutokseen ja pystyttävä soittamaan kappaleiden elektroniset elementit keikalla. Suurimmalla

osalla nykypäivän pop-rumpaleilla on käytössä produktiosta riippuen jonkinlaisia akustista rumpusetiä tukevia elektronisia laitteita. Kerron seuraavissa luvuissa mitä laitteita tyypillisesti käytetään ja myös itse käytän keikoilla.

3.1 Roland SPD-SX

Roland SPD-SX on sampleri, elektroninen digitaalinen laite, jolle voi tallentaa ääninäytteitä digitaalisesti ja soittaa ne reaaliajassa. Laitteeseen voi tallentaa omia sampleja¹, looppeja tai käyttää Rolandin omia soundeja. Se on erinomainen laite akustisen rumpusetin laajentamiseen. Sen avulla rumpali voi helposti soittaa keikalla sellaisia sampleja, joita tämän päivän tuotetuissa kappaleissa kuullaan. Laitteessa on yhdeksän kumpädiä² (kuvio 2), joihin voi tallentaa halutut samplet ja soittaa niitä pädejä lyömällä. Yhdistämällä erillisiä rumpupädejä voi soittaminen olla helpompaa rajoittamattomien asetelumahdollisuuksien vuoksi. Itse käytän yhtä irrallista rumpupädiä BT-1 (kuvio 3). Se on muotonsa ja kokonsa vuoksi helppo asettaa parhaimmalla mahdollisella tavalla. Aiempana on kuva rumpusetistä (kuvio 4), jossa näkyvät mainitsemani laitteet. Roland SPD-SX on noussut vakiovarusteeksi tämän päivän rumpaleille. Rumpalin on hyvä saada tärkeät elektroniset elementit kuultaviksi, jotta live-esitys noudattaa halutulla tavalla alkuperäistä tuotantoa. SPD-SX:stä voi soittaa muun muassa erilaiset snapit, clapit ja perkussiiviset elementit. Kun yhdistää tähän akustisen rumpusetin voiman, saadaan täydellinen kokonaisuus.

¹ Sample tarkoittaa äänipätkää, joka on liitetty musiikkiteokseen.

² Pädi tarkoittaa alustaa, jota lyömällä saadaan signaali rumpumoduulille ja haluttu ääni kuuluviin.

Kuvio 2. Roland SPD-SX

Kuvio 3. Roland BT-1

Kuvio 4. Reino Nordinin kiertueella käyttämäni rumpusetti

3.2 TM-2

Käytän keikoilla Roland TM-2 (kuvio 5) rumpumoduulia. Tämä SDHC-kortilla toimiva moduuli antaa loput tarvittavat elementit hyvän kokonaisuuden luomiseksi. Moduulissa on

omia soundeja, mutta todellinen hyöty tässäkin laitteessa on omien samplejen vieminen laitteeseen. Se ei sisällä itsessään lyöntipädejä, kuten SPD-SX, vaan vaatii triggereiden (kuvio 7) tai muiden irrallisten pädien käyttöä. Käytän TM-2 moduulia akustisen bassorummun ja virvelin trigaamiseen. Miksaaja pystyy näin säätämään äänimikseristä virvelin ja bassorummun triggerisignaalien voimakkuutta erikseen. Hän pystyy kontrolloimaan akustisen rumpusetin ja elektronisten samplejen välistä äänenvoimakkuutta kapalekohtaisesti. Olen yhdistänyt myös y-stereokaapelilla bassorummussa olevan triggerin ja KT-10 (kuvio 6) sähköisen rumpupedaalin toisiinsa. Näiden väliset voimakkuudet olen säätänyt keskenään balanssiin. Miksaaja pystyy siis säätämään erikseen SPD-SX:n virvelitriggerin ja bassorummussa sijaitsevan triggerin välisiä voimakkuuksia erikseen. Samplejen pitää olla SPD-SX:ssä balanssissa keskenään, minkä voi säätää laitteesta itsestään.

Kuvio 5. TM-2 rumpumoduuli

Kuvio 6. Roland kt-10

3.3 Triggerit

Triggerit lähettävät signaalin äänimoduulille aina kun kalvoa lyödään. Kiinnittämällä triggeri esimerkiksi virvelirumpuun tai bassorumpuun, on mahdollista saada akustisen ja elektronisen soundi samanaikaisesti kuuluviin. Tällä tavalla alkuperäisen kappaleen autenttiset soundit ja live-esiintymistä palveleva akustisen rumpusetin soundi saadaan yhdistettyä. Joissain kappaleissa sampleilla halutaan tuoda vain pientä lisämaustetta soundiin, kun taas toisissa kappaleissa se on voimakkaammin esillä. Nämä olisi hyvä käydä läpi erikseen jokaisen kappaleen kohdalla.

Kuvio 7. Roland RT-30H single trigger

4 Taustanauhat

Taustanauhalla tarkoitetaan tallennetta, joka tuodaan kappaleen osaksi livesoittimien joukkoon. Sen tarkoituksena on saada kappale enemmän alkuperäisen tuotannon kuuloiseksi ja saada täyteläisempi soundi. (Janis 2014.) Riippuu produktiosta, kuinka paljon

taustanauhalla on eri instrumentteja ja efektejä. Taustanauhalla voi olla vain yksi instrumentti, kuten perkussioraita, tai toisena ääripäänä kappale voi pohjautua miltei kokonaan taustanauhoihin. Taustanauhojen käytön yleistymistä lisää myös sen kustannustehokkuus – Joitain muusikoita on mahdollista korvata taustanauhoilla (Janis 2014).

4.2 Playback

Playback tarkoittaa tallennetta, johon on esiäänitetty kaikki soittimet ja laulu, jotka keikalla kuullaan. Playbackia voidaan käyttää jossain määrin tv-produktioissa tiukkojen aikataulujen takia ja hyvän äänenlaadun varmistamiseksi. Usein singback on kuitenkin tavallisempi tapa. Playback on yleisön kannalta tylsä vaihtoehto. Lavalla ei kuulla live-elementtejä ja kappale kuulostaa täysin levyversiolta. Yleisö näkee idolinsa kasvotusten, mutta muuten moni kokee itsensä huijatuksi. Justin Bieberin viime vierailu Suomessa puhutteli paljon mediaa. Mikki oli välillä vyötärön alapuolella, mutta laulu raikasi. (Latvala 2016)

4.3 Singback

Singback tarkoittaa tallennetta, jossa kaikki soittimet on esiäänitetty laulua lukuun ottamatta. Tämä on yleinen tapa tv-tuotannoissa tiukkojen aikataulujen takia. Omien instrumenttien käyttäminen, niiden mikittäminen ja tilan puute ovat usein kynnyskysymyksiä. Ohjelmissa, joissa on monta bändiä tai artistia peräkkäin, halutaan usein pitää äänenlaatu mahdollisimman tasaisena ja hyvälaatuisena kotisohville. Euroviisut ovat hyvä esimerkki singbackin käytöstä. Sen käyttö tarjoaa tasaisen äänenlaadun jokaiselle maalille ja tekniset ongelmat harvinaisia. Nämä ovat luultavimmin syitä, joiden takia Euroviisuissa on päädytty tähän ratkaisuun.

4.4 Backing track

Backing track tarkoittaa tallennetta, joka lisätään ja sekoitetaan yhteen livesoiton kanssa. Backing track -tallenteet ovat käytössä suurimmalla osalla nykypäivän artisteista. Nykypäivänä tietokoneella tuotetuissa kappaleissa voi olla soitannollisesti mahdottomia kohtia toteutettavaksi live-esiintymisessä, kuten ylinopeat arpeggiot. Myös soittajien mahdollinen vähäisyys lisää taustanauhojen tarpeellisuutta. Jos nämä musiikilliset elementit ovat kappaleen kannalta merkittävässä osassa, on niiden hyvä kuulua taustanauhalla.

Taustanauhat voidaan välittää äänimiehelle stereoraitana tai moniraitana. Stereoraita on hyvä ratkaisu, jos ei ole produktion omaa miksaajaa ja haluaa olla varma taustanauhojen balanssista keskenään. Äänimies voi lisätä tai laskea taustanauhojen voimakkuutta. Tällöin taustatyötä ennen keikkaa on tehtävä enemmän ja taustanauhat on saatava etukäteen keskenään balanssiin. Jos produktiolla on oma äänimies ja halutaan hoitaa asiat huolellisemmin, on taustanauhan raidat hyvä jakaa useampaan kanavaan. Näitä voivat olla esimerkiksi perkussiot, taustalaulut, efektit ym. Keikkapaikasta ja pa-kaiuttimista riippuen äänimiehellä on enemmän mahdollisuuksia ja omat säätömahdollisuudet taustanauhojen balansoimiseksi. Tämä vähentää taustatyön tarvetta. Kun äänimies miksaa taustanauhojen eri instrumentteja ja efektejä erikseen livenä, on hänen hyvä olla ammattitaitoinen.

Valtaosa tämän päivän artisteista käyttää taustanauhoja. Niiden toistamiseen keikalla on monia vaihtoehtoja ja digitaalinen kehitys on tuonut markkinoille uusia laitteita. Esiintymislavoilla näkee nykypäivänä tietokoneita lähes poikkeuksetta.

4.5 DAW (Digital audio workstation)

Daw eli digital audio workstation on tietokoneella toimiva ohjelma, joka mahdollistaa äänittämisen, editoimisen, prosessoinnin, midi-informaation muokkaamisen ja toiston ym. Tällaisia ohjelmia ovat muun muassa Logic ja Ableton.

Äänimies pystyy keikkatilanteessa korostamaan taustanauhojen eri instrumentteja/efektejä/taustalauluja tilan tarpeiden mukaan. Taustanauhoja voidaan pyörittää sekvenssiohjelmilla, kuten Ableton Live, Logic, Mainstage ja Protools. Itse olen nähnyt keikoilla käytettävän useimmin Ableton liveä ja Logicia. Olen käyttänyt näistä ohjelmista taustanauhojen pyörittämiseen Ableton Liveä.

4.6 Hardware

Backing trackien toistamista varten on kehitetty myös varta vasten siihen tarkoitettuja laitteita. Luultavasti yksi tämän päivän käytetyimmistä hardware laitteista on Cymatic Audio utrack 24 (kuvio 9). Cymatic audio on hollantilainen yritys, joka on tuonut markkinoille tämän edullisen ja luotettavan laitteen taustanauhojen pyörittämistä varten. Se sisältää 24 kanavaa (Robjohns 2015), joka on enemmän kuin riittävästi nauhojen toista-

miseen. Cymatic Audio utrack 24 toistaa informaation suoraan usb-tikulta. Olemme käyttäneet keikoilla myös kyseistä laitetta. Laite on osoittanut käytännössä erittäin luotettavaksi. Tästä huolimatta olemme synkronoineet kaksi Cymatic Audio utrack -laitettatoistamaan taustanauhoja yhtäaikaisesti Radial sw 8 autos-switcher -laitteen (kuvio10) avulla. Jos toinen laite jostain syystä lopettaisi toimintansa, toinen jatkaa kappaleen toistoa saumattomasti ilman viivettä. Tämä tuo lavalla soittaessa varmuuden taustanauhojen toimimiselle ja muusikkona voi keskittyä soittamiseen ilman teknisten ongelmien painetta. Muitakin laitteita on olemassa, mutta tämä on todennäköisesti tällä hetkellä suosituin laite taustanauhojen toistamiseen.

Kuvio 9. Cymatic Audio utrack 24

Kuvio 10. Radial sw 8 auto-switcher

Taustanauhoja voidaan toistaa myös aikaisemmin mainitsemani SPD-SX-samplerin kautta. Pienissä produktionissa tämä voi olla helppo ratkaisu ja stereoraidan toistaminen on yksinkertaista. Taustanauhut ja klikki voidaan ladata sampleriin joko usb-tikulla tai

Rolandin oman ohjelmiston avulla. Taustanauha ja klikki kannattaa jakaa omiin pädeihin. Tällöin jää vielä seitsemän kumipädiä käytettäväksi esimerkiksi samplejen soittamiseen. SPD-SX:ssä on hyvä ominaisuus nimeltä pad-link. Sen avulla kaksi pädiä saadaan linkitettyä toisiinsa. Näin klikki ja taustanauhat saadaan soimaan täsmälleen samaan aikaan, kun toista pädeistä lyödään.

5 Analysoitavat kappaleet

Valitsin yhden kappaleen analysoitavaksi sekä Reino Nordinin että Ida Paul & Kalle Lindrothin repertuaarista. Tuon esille omia ratkaisuja ja kerron miten ja millä laitteilla soitan kappaleet livekeikoilla. Keskityn rumpujen rooliin ja kerron, miten olen vienyt kappaleet tuotetusta versiosta livekeikkaan. Tämän luvun lopussa ovat linkkinä alkuperäiset versiot ja livekeikkaversiot. Linkit ohjautuvat SoundCloud-sivustolle, josta voi kuunnella alkuperäisen kappaleen ja livekeikka äänitteen. Tällä hetkellä Reino Nordinin kokoonpanossa on kaksihenkinen bändi, rummut ja koskettimet/synabasso. Tästä syystä taustanauhojen rooli on merkittävä. Kahdella soittimella on mahdollista saada yhtenäistä kokonaisuutta ilman taustanauhoja. Taustanauhat toistetaan Cymatic Audio utrack 24 -laitteella. Se on synkronoitu toiseen Cymatic-laitteeseen Radial sw 8 autos-switcher -laitteeseen teknisten ongelmien välttämiseksi. Ida Paul & Kalle Lindrothin keikoilla on nelihenkinen bändi – rummut, koskettimet, basso/sello ja kitara. Ida ja Kalle soittavat molemmat myös akustista kitaraa. Tässä produktiossa taustanauhojen merkitys ei ole luonnollisesti niin oleellinen. Taustanauhat toistetaan Ableton live -ohjelman avulla.

5.2 Momentumii

Valitsin Reino Nordinin kappaleen *Momentumii* ensimmäiseksi kappaleeksi. Keskityn rumpujen rooliin ja käyn ratkaisut läpi kappaleen alusta loppuun. Valitsin tämän kappaleen, koska se sisältää soitannollisesti eniten elektronisia elementtejä keikoilla soitettavista kappaleista.

Kappale alkaa bassorummulla neljäsosia soittaen. Kappaleen alkuperäisessä tuotannossa bassorumpu ei ole akustisen kuuloinen, joten päätin käyttää KT-10 -rumpupedaalia (kuvio 5) sen soittamiseen. Kappaleesta leikattu elektronisempi bassorumpusample sai alun kuulostamaan autenttisemmalta, joten lätasin samplen TM-2 -rumpumoduuliin

ja yhdistin sen KT-10 -pedaaliin, joka sijaitsee minulla normaalin bassorumpupedaalin oikealla puolella. Ensimmäisen säkeistön puolivälin jälkeen (8 tahtia), alkaa shakerin omainen komppaus. Kaksi rumpuraidalta leikattua shakerisamplea ja näiden lataaminen SPD-SX-sampleriin toi hyvän ratkaisun. Shakerin tullessa mukaan kuullaan myös fillimäinen virveliefektin, jonka päätin jättää taustanauhalle. Siinä on pieni flam-efekti ja koin sen kuulostavan paremmalta taustanauhalla kuin, että olisin soittanut sen.

Kertosäkeeseen mentäessä soitan ison ja pitkäkestoisen virvelimäisen samplen, jonka latasin sampleriin. Tämä olisi hyvin vaikea toteuttaa akustisella rumpusetillä, joten päätin soittaa sen SPD-SX:stä. Kertosäkeessä soitan shakerin, virvelin ja bassorummun samplet.

Toisessa säkeistössä clap sample soitetaan tahdin kakkoselle ja neloselle. Päätin jättää taustanauhalle shakeriloopin. Halusin soittaa kahdeksannen tahdin jälkeen tulevan perkussiivisen elementin itse. Latasin sen SPD-SX:än, josta yhdistin sen BT-1 -triggeriin. Tein tämän show-elementin vuoksi. Olisin voinut soittaa shakerin, mutta päätin, että perkussiosamplen soittaminen näyttävästi näyttäisi yleisöstä paremmalta. Toisessa säkeistössä halusin kappaleen kuulostavan vielä alkuperäiseltä versiolta ja ratkaisuni kuulostaisikin yleisöstä samalta kuin ensimmäinen säe. Toinen kertosäe on soitannollisesti yhtäläinen ensimmäisen kanssa.

Alkuperäisessä versiossa toinen kertosäe kestää 16 tahtia. Liveversiossa se kestää kahdeksan tahtia, jota seuraa instrumentaalinen osa. Tämä tehtiin, jotta keikkaan saataisiin lisää live-elementtejä. Keikalla yleisö haluaa usein kuulla jotain uutta ja mielenkiintoista levyversioihin verrattuna. Instrumentaaliosuuden alkaessa asetan TM-2 -rumpumoduulista äänenvoimakkuuden nolnaan. Moduuli on kiinnitetty hi-hat-telineeseen. TM-2 -moduuli on yhdistetty triggeriin, joka on kiinni päävirvelissäni. Käytän virvelisamplea vasta viimeisessä kertosäkeessä, enkä halunnut sitä instrumentaalikohtaan. Sample on minusta liian dominoiva, eikä jätä tilaa fillailulle. Tässä kohdassa käytössä on akustisen rumpusetin oma soundi. Instrumentaaliosuudessa kuullaan muutamia orchestral-hittejä ja rumpalina pääsee fillailemaan ja soittamaan muutenkin enemmän. Tämä voidaan mieltää ”bändin kohdaksi”.

Instrumentaaliosuuden jälkeen palataan pre-chorukseen, joka kuullaan aina ennen kertosäettä. Asetan TM-2 -rumpumoduulista äänenvoimakkuuden takaisin maksimiasentoon ja näin olen valmis hyödyntämään virvelisamplea viimeisessä kertosäkeessä.

Viimeisessä kertosäkeessä soitan akustista rumpusettiä. Olen asettanut bassorumpuun triggerin, joka lähettää samaa samplea, jota soitin säkeistössä KT-10 -pedaalilla. Nyt se sekoittuu akustisen bassorummun soundiin ja saadaan vieläkin voimakkaampi efekti. Virvelissä oleva triggeri lähettää samaa samplea kuin aikaisemmin kertosäkeessä käyttämäni virvelisample, jota soitin SPD-SX:stä. Virvelisample sekoittuu akustisen virvelin jyrkävään soundiin ja näin saan viimeiseen kertosäkeeseen enemmän liveen tuntua ja nostettua kappaaleen intensiteettiä. Siirryn myös akustiseen hi-hatiin, jolla mukailen koskettimista tulevaa rytmistä kiertoa. Soitan puoliaukinaista hi-hatia, jolla saan kappaaleeseen lisää kasvua. Viimeiseen kertosäkeeseen päätimme tehdä tehokeinona vielä tauon, jolla saadaan yllättävyyttä ja mielenkiintoa loppuun.

Kappaleessa on siis yhteensä käytössä kuusi eri samplea.

- Kappaleen instrumentaaliosuuteen asti KT-10 -bassorumpusample.
- Kaksi shakerisamplea säkeistöissä ja kertosäkeissä. (ennen instrumentaaliosuutta)
- Clap sample toisessa säkeistössä ja perkussiviinen "plup" sample toisen säkeistön puolella välissä (8 tahdin jälkeen)
- Virvelisample, joka kuullaan kertosäkeissä.

Kuunnellessa kannattaa kiinnittää huomiota alkuperäisen ja liveversion eroihin. Kappaleen pitäisi kuulostaa paljon alkuperäiseltä instrumentaaliosuuteen asti, jolloin kappaaleeseen tuodaan lisää live-elementtejä. Instrumentaalikohdasta loppuun asti kannattaa kuunnella, millä keinoin kappaletta on kasvatettu lopussa ja irtauduttu alkuperäisestä versiosta. Kuuntele viimeisen kertosäkeen virvelisamplea sekoitettuna akustisen virvelin soundiin ja bassorumpusamplea sekoitettuna akustisen bassorummun soundiin. Tästä miksausesta voi kylläkin olla hieman hankala erottaa balansseja.

Kappaleen alkuperäinen versio:

<https://open.spotify.com/track/1AXuJryVxwL-KgmDxStVQF7?si=yOg13BQCShGwzLKHdcBr7Q>

Kappaleen liveversio:

<https://soundcloud.com/timo-hein-m-ki/momentumii/s-6moyU>

5.3 Hakuammuntaa

Valitsin Ida Paul & Kalle Lindrothin repertuaarista kappaleen *Hakuammuntaa*. Se on yksi heidän menestyneimmistä kappaleistaan ja rumpujen kannalta lähestymistavaltaan hieman erilainen *Momentumiin* verrattuna. Liveversioissa en noudata kappaleen alkuperäistä tuotantoa samassa määrin kuin Reino Nordinin kappaleissa. Tuotannot ovat myös rumpujen osalta melko minimalistisia, joten olen lähtenyt viemään kappaleita mielestäni enemmän livetilanteeseen sopivaksi. Lähestymistavat ovat prouduktioriippuvaisia ja niihin pitää mukautua.

Livekeikalla soitettava versio ei sisällä taustanauhoja. Bändissä on sähkökitara, basso/sello, koskettimet, rummut ja molemmilla artisteilla akustinen kitara. Tästä syystä kappaleen merkittävät elementit on mahdollista toteuttaa soittamalla. Taustanauhoja ei kannata mielestäni käyttää, jos tarvittavat elementit pystyy soittamaan. Jos kappaleessa käytettäisiin lisäksi paljon taustanauhoja, olisi soundi todennäköisesti tukkoinen.

Kappale alkaa koholla, tahdin mittaisella voimistuvalla riser-samplella, jota seuraa laulusample ensimmäisen tahdin kakkoselle. Laulusample toistuu intron kolmannessa tahdissa. Soitan nämä SPD-SX:n kautta. Nämä elementit olisi voinut jättää taustanauhalle, mutta koska alussa ei ole rumpuja, päätin soittaa ne. Pyrin soittamaan mahdollisimman paljon tarvittavia elektronisia elementtejä livenä, kunhan soitto ei kärsi. Säkeistön kahdeksannessa tahdissa soitan tahdin mittaisen toisen riser-samplen, jota seuraa tahdin kakkoselle sama laulusample kuin alussa. Pre-choruksen neljännessä tahdissa soitan tahdin mittaisen chimes samplen. Rummut tulevat mukaan kertosakeen jälkeen toisessa säkeistössä.

Alkuperäisessä versiossa ei kuulla rumpuja toisessa säkeistössä. Tarkasti kuunnellen voi kuulla bassorumpumaisen kumahduksen, joka kuulostaa myös lyönniltä akustisen kitaran koppaan. Halusin tuoda tämän efektin toiseen säkeistöön ja lisätä hieman intensiteettiä, joten päätin ottaa bassorummun mukaan ja soittaa toimeja hiljaa malleiteilla.

Pre-choruksessa kuullaan alkuperäisessä versiossa kaikumainen sample tahdin kakkoselle. Päätin soittaa tämän virveliin malleilla. Neljännessä tahdissa soitan jälleen chimes-samplen SPD-SX:stä ennen kertosaettä. Virvelissä minulla on triggeri, jossa on pieni kaikusample. Triggeri on yhdistetty SPD-SX:än. Seuraavissa PA-harjoituksissa aion luultavasti luopua samplesta ja toteuttaa yhteistyöllä miksaajan kanssa sama efekti ilman triggereitä. Jos samplet eivät ole oleellisia kappaleen kannalta, niitä ei mielestäni kannata käyttää.

Toisessa kertosaäkeessä soitan tomikomppia malleilla. Soitan virvelin kakkoselle ja neloselle ja poljen hi-hatilla 16-osia. Alkuperäisessä versiossa tätä ei kuulla, mutta minusta kappale tuntui kaipaavan rumpujen osalta jotain lisää liveversiossa. Alkuperäisessä versiossa kappale loppuu toisen kertosaäkeen lopussa. Liveversiossa palataan pre-chorukseen, jossa laulu toistaa "tavallaan kaduttaa tavallaan ei" -virkettä. Se kestää kahdeksan tahtia, jonka aikana kappale nostetaan vielä kerran kertosaäkeeseen. Tässä kohtaa vaihdan malletit rumpukapuloihin ja siirryn kertosaäkeessä avonaiseen hi-hatiin. Tämä eroaa huomattavasti alkuperäisestä versiosta, mutta tarkoituksenani ei ole mukailla alkuperäistä tuotantoa vaan saada enemmän liven tuntua. Viimeisen kertosaäkeen jälkeen tiputetaan intensiteetti alas ja kuullaan bändin esittely. Tätä jatketaan kunnes Ida ja Kalle ovat esitelleet bändin. Koska taustanauhoja ei ole, pituutta ei ole tarvinnut määritellä. Kun huomaan, että esittely lähenee loppuaan, nostatan kappaletta kahden tahdin verran ja siirrymme outroon. Soitamme outroa, kunnes menemme merkistä loppuiskuihin.

Kappaleen alkuperäinen versio:

<https://open.spotify.com/track/2trmLEg9n9Q9u9aF4Sy5UH?si=iY8ZiSZiRjMgnkPM51frDQ>

Kappaleen liveversio:

<https://soundcloud.com/timo-hein-m-ki/hakuammuntaa/s-uvzze>

6 Rumpaleiden teknisiä ratkaisuja

Nykypäivänä on näkyvillä paljon erilaisia ratkaisuja rumpaleiden rumpuseiteissä. Valitsin neljä rumpalia, jotka toimivat kuuluisien artistien taustalla ja kerron heidän toteutustavoistaan. Keskityn elektronisiin elementteihin ja tutkin millaisia ratkaisuja he käyttävät palvelukseen kappaletta mahdollisimman hyvin. Nämä ovat usein juuri hybridisettejä, joissa elektroniikkaa on sekoitettu akustisen rumpusetin rinnalle. Käytössä näkyy olevan tällä hetkellä paljon Rolandin laitteita ja Roland onkin todennäköisesti johtava merkki rummuille tarkoitetuissa elektronisissa laitteissa.

6.2 Aaron Draper ja Derrick Wright

Derrick Wright soitti rumpuja Adelen livekokoontamisessa vuosina 2009–2017. Ennen tätä hän soitti muun muassa Toni Braxtonin, Babyfacen ja Thalian kiertueilla. Derrick Wright käyttää melko yksinkertaista hybridirumpusetiä. Hän käyttää Roland SPD-SX sampleria kaikkiin elektronisiin tarpeisiinsa. Se toimii settilistana, triggamiseen ja erilaisten samplejen soittamiseen. Hän aloittaa kappaleet myös SPD-SX:n kautta. Hän ei tarkenna, onko kappaleissa vain klikki vai myös taustanauhoja. Todennäköisesti taustanahojen osuus on kuitenkin pientä, koska bändissä on niin monta jäsentä. Derrick Wright käyttää SPD-SX:ä bassorummun triggamiseen. Hän käyttää myös Porter & Davis BC Gigsterin taktiilista monitorointilaitetta (kuvio 11). Hän ohjaa bassorummun triggeristä tulevan signaalin samplerin sub out -kanavasta BC Gigsterin vahvistinmoduuliin, josta se ohjataan rumpupenkkiin. Näin Wrightin mukaan jokainen bassorummun isku tuntuu rumpupenkissä ja ”täyttää” koko lavan. Tällä tavalla ei tarvita alabassokaiutinta huutamaan lavalle, vaan saadaan äänettömästi itselle hyvä tuntuma. Derrick Wright korostaa, että kannattaa pysyä uskollisena musiikille. Jos levyversiossa kuuluu clap sample, se tulee myös soittaa. (Adele’s rhythm section on their Roland Hybrid Drums setups 2016.)

Kuvio 11. Porter & Davis BC Gigster

Aaron Draper on toiminut perkussionistina isojen artistien taustalla, kuten Jill Scottin, Chromeon, Eminemin, Jay Z:en, John Mayerin ja Rihannan kanssa. Kerron hieman hänen lähestymistavastaan Adelen perkussionistina ja Derrick Wrightin komppiparina.

Aaron Draperin perkussiosettiin kuuluu kolme lattiatomia. Ne ovat kooltaan 20x14, 18x16 ja 16x16, joista isoimmassa on triggeri. Triggerit on yhdistetty SPD-SX:än. Tomien vasemmalla puolella on vielä yksi tomi kooltaan 12x9. Tätä kumikalvolla (True Trac) päällystettyä tomia hän käyttää vain samplejen soittamiseen, eikä tomin akustista ääntä ei haluta kuuluviin. Hän soittaa tällä tomilla paljon eri virvelisampleja, joita kuullaan kappaleissa *Rumours has it*, *Water under the bridge*- ja *Hello*. (Aaron Draper // A Different Style Of Percussion with Adele 2016.) Draper käyttää myös Roland Handsonic HPD-20 -laitetta, jota hän soittaa käsillä muun muassa kappaleessa *Chasing Pavements*. Roland Handsonic HPD-20 on yhdistetty SPD-SX:än. Sampleja on kerrostettu yhteen ja yhdellä lyönnillä saadaan monen samplen sekoitus kuuluviin samanaikaisesti. Kappaleessa *Send my love* kuullaan muun muassa kolmesta samplesta kerrostettu yhtenäinen sointi (Aaron Draper - Percussion Set Up (Adele Tour 2016)).

Draperin näkee soittavan paljon myös tamburiinia ja woodblockkeja. Hänen perkussiosettinsä poikkeaa hieman normaalista sähköisten elementtien vuoksi. Hän on leikannut monia sampleja kappaleiden alkuperäisistä versioista. Draper päätti aikanaan kokeilla sähköisiä elementtejä perkussiosetissään ja se on ollut hänen tavaramerkkinsä siitä lähtien. Hän kertoo rumpujen täydentämisen ja kappaleen viemisen uudelle tasolle

olevan perkussionistin tehtävä. (Adele's rhythm section on their Roland Hybrid Drums setups 2016.)

Kuvio 12. Aaron Draperin käyttämä perkussiosetti Adelen kiertueella. (Aaron Draper // A Different Style Of Percussion with Adele).

6.3 Adam Marcello

Adam Marcello toimi Katy Perryn rumpalina pitkään, kunnes siirtyi American Idols -ohjelman housebändiin. Katy Perryn rumpalina hänellä oli hieman erilainen lähestymistapa elektronisten laitteiden käyttöön Derrick Wrightiin verrattuna. Marcello käyttää hybridisetissä Roland SPD-SX-sampleria, mutta hieman eri tarkoitukseen. Hän ei käytä sitä samplejen soittamiseen tai akustisen rumpusetin triggamiseen. Marcello käyttää sampleria kontrollerina ja toistaa sen avulla taustanauhat Ableton live'n kautta. Käytännössä hän voi aloittaa ja lopettaa kappaleet lyömällä samplerin kumipädejä ja hoitaa taustanahojen pyörittämisen koskematta tietokoneeseen. Marcello kertoo myös nauttivansa liveoppauksesta keikalla SPD-SX:än avulla, vaikka Katy Perryn produktiossa hän sitä ei teekään. ”En siis käytä SPD-SX:nkoko potentiaalia”, Marcello sanoo. Hänellä on rumpusetin vasemmalla puolella neljä Rolandin PD-8 -rumpupädiä (kuvio 14). Hän ohjaa

samplet näihin Mainstagen ohjelma kautta käyttäen erillistä moduulia. Hän käyttää elektroniikassaan myös paljon automatiikkaa. Midiautomaatio vaihtaa PD-8 -pädeistä lyötäviä sampleja kesken kappaleen. Näin hän pystyy soittamaan suuren osan kappaleissa kuuluvista sampleista. Marcellon mukaan on ikonisia soundeja ja sampleja, joita Katy Perry haluaa kuuluviin ja näin kappale saadaan kuulostamaan enemmän levyversiolta. Automaation haasteena on muistaminen, missä pädissa mikäkin ääni on ja mihin pädeihin uudet samplet vaihtuvat kesken kappaleen. Marcellolla on myös kaksi KT-7 -rumpupeedaalia, yksi hi-hatin vieressä ja yksi normaalin bassorumpupeedaalin oikealla puolella. Näihin äänet ohjautuvat myös Mainstagen kautta. Viimeisenä Adam Marcellon elektronisena elementtinä on Korgin Wavedrum. Se on elektroninen perkussiopädi, jota voi lyödä käsin tai kapulalla. Kappaleessa Legendary lovers on 16 tahdin mittainen tanssi-osuus, jota tahdittaa timbales-soolo. Katy Perryn toivomuksesta Marcello toteutti tämän soolon Korgin Wavedrumilla. Marcellon mukaan tämä on ollut markkinoilla olevista laitteista ylivoimaisesti paras. (KATY PERRY - Adam Marcello Kit Walkthrough [Q + Zildjian] 2014.)

Kuvio 13. Kuva Adam Marcellon rumpusetistä Katy Perryn kiertueella. (KATY PERRY - Adam Marcello Kit Walkthrough [Q + Zildjian].)

Kuvio 14. Roland PD-8

Hän kertoo rumpalin roolin muuttuneen ajan saatossa elektroniikan ollessa niin iso osa musiikkia nykypäivänä.

6.4 Mike Sleath

Mike Sleath toimii tällä hetkellä kanadalaisen artistin, Shawn Mendesin rumpalina. Hän käyttää hybridisetissänsä Rolandin laitteita. Sleath käyttää kahta Rolandin TD-50 -rumpu-moduulia (kuvio 16), josta toinen on kytkettynä varalaitteena, mikäli toinen lopettaisi toimintansa. Tällaisessa tilanteessa rumputeknikko Cam Atkinson pystyy vaihtamaan laitteen toiseen nappia painamalla. Tämä luo turvallisuuden tunnetta, koska mitä vain voi sattua pitkällä kiertueella.

Mike Sleath on trigannut erikseen jokaisen rummun, mikä on hieman harvinaisempaa. On yleisempää, että esimerkiksi virveli ja bassorumpu trigataan. Hän käyttää myös KT-10 -rumpupedaalia. TD-50 rumpu-moduulin monien sisään- ja ulostulojen määrän ansiosta hän pystyy triggaamaan haluamansa määrän rumpuja. Halvemmissa ja vanhemmissa moduuleissa tulojen määrä on usein pienempi ja triggaamisen suhteen on tehtävä kompromisseja. Hän käyttää hybridisetissänsä myös SPD-SX-sampleria, jonka kautta on trigattu virvelisamplet. TD-50 -moduulia hän käyttää tomien ja bassorummun triggaamiseen. ”Tällä tavalla ulostuloja on hieman helpompi jakaa”, rumputeknikko Cam Atkinson sanoo. Rummuissa olevia triggereita käytetään samplejen soittamisen lisäksi gaten säätötelemisen takia. Näin rummusta tuleva ääni aukeaa, kun sitä lyödään ja rummusta saadaan mahdollisimman puhdas ääni. Tällä tavalla saadaan minimoitua kaikki ylimääräinen kohina ja resonanssit, mitä muun muassa kovaäänisistä symbaaleista ja virvelistä syntyy.

Mike Sleath käyttää Shawn Mendesin kiertueella paljon alkuperäisiä soundeja, mutta myös muita sampleja, jotka hän on todennut toimiviksi livetilanteeseen. Bassorumpuun sekoitettava massiivinen sample tai clap sample virveliin lyötäessä voi tuoda kappaleisiin lisämaustetta. Mike Sleath korostaa, että rumpalina on hyvä pysyä ajan hermolla ja keksiä uusia teknisiä ratkaisuja. (Roland All Access: Mike Sleath, Drummer for Shawn Mendes, and Hybrid Drums 2019.)

Kuvio 15. Mike Sleathin rumpusetti Shawn Mendesin kiertueella. (Roland All Access: Mike Sleath, Drummer for Shawn Mendes, and Hybrid Drums 2019)

Kuvio 16. Roland TD-50 -rumpumoduuli

7 Pohdinta

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli antaa teknisiä työkaluja nykypäivän pop-musiikkikentällä aloittaville rumpaleille. Tietokoneella tuotetut kappaleet ovat luoneet tarpeen ottaa elektronisia laitteita akustisen rumpusetin rinnalle. Rumpalin on hyvä osata mukautua produktion haluttuun estetiikkaan ja hallita erilaisia teknisiä työkaluja parhaimman lopputuloksen saavuttamiseksi.

Koin haasteeksi päättää, kuinka tarkasti syvennyn laitteiden teknisiin osa-alueisiin, samplejen käsittelemiseen tai laitteiden kytkemiseen. Päätin kertoa ratkaisuisista kokonaisvaltaisemmin ja innostaa lukijaa uusilla ideoilla ja toteutustavoilla. Itse käytännön prosessista löytyy internetistä tietoa ja videoita runsaasti, joten lukija voi kiinnostuessaan löytää käytännön ratkaisut helposti.

Tarkoitukseni oli tuoda esiin neljän pop-rumpalin käyttämiä teknisiä ratkaisuja maailmankuulujen artistien kokoonpanoissa. Tutkiessani huomasin, että elektronisten laitteiden käyttötavat ja hybridisetin rakenteet vaihtelevat, eikä yhtä vakiintunutta ratkaisua ole. Kaikilla tutkimillani rumpaleilla nousi kylläkin SPD-SX-samplerin käyttö yhteiseksi tekijäksi. Tämän moniulotteisen laitteen voisi sanoa nousseen nykypäivän pop-rumpalin vakiovarusteeksi.

Ammatillisesta näkökulmasta katsoen opinnäytetyöni kehitti itseäni muusikkona ja pedagogina. Sain tutkia huippurumpaleiden teknisiä ratkaisuja, jotka toivat itselleni uusia ajatuksia sekä soitannollisesti että hybridisetin rakentamiseen. Prosessin pohtiminen tuotusta kappaleesta livekeikkaan selkeytti kuvaa kokonaisuuden hahmottamisen tarpeista. Minulla on selkeämpi kuva annettavaksi oppilaille hänen kysyessään, mitä tietotaitoja nykypäivän pop-rumpalin olisi hyvä hallita.

Historian tutkimus sai minut innostumaan rumpusetin historiasta ja muutenkin tarkastelemaan kokonaisvaltaisemmin, mistä nykypäivän soittotyöli juontaa juurensa. Rumpusetin tutkimus 1800-luvun puolivälistä nykypäivään herätti ajatuksia rumpusetin moniulotteisuudesta. Rummut ovat helposti muokattava instrumentti ja vakiintuneesta mallista voi irtautua oman mielikuvituksensa rajoissa.

Työni osoittaa, että elektronisten laitteiden hallitseminen on tärkeä taito nykypäivän pop-rumpalilla. Suurin osa myös niistä tutkimistani rumpaleista, jotka eivät loppujen lopuksi

päätyneet työhöni, käyttivät jonkinlaisia elektronisia laitteita akustisen setin tueksi. Elektronisten laitteiden antama lisäarvo on nykypäivänä mielestäni opettelemisen arvoinen asia. Se on melko helppo kokonaisuus opeteltavaksi ja tuo akustisen rumpusetin rinnalle uusia mahdollisuuksia. Toivon, että lukijat innostuvat aiheesta, kehittävät uusia soittanollisia ratkaisuja ja saavat ennakkoluulottomia ideoita rumpusetin uudistamiseen.

Rumpusetti on kehittynyt paljon 1800-luvun puolivälistä. Uudet musiikkityylit ovat vaatineet rumpalilta uusia ratkaisuja eri aikakausina, jotta haluttuun lopputulokseen on päästy. Musiikkityylin estetiikkaan liittyvät muutokset ovat vaikuttaneet rumpujen kokoon ja määrään, symbaaleiden merkitykseen, soittovoimakkuuteen ja -tyyliin. Nykypäivän musiikin kehitys elektronisempaan suuntaan on luonut tarpeen hybridirumpujen käyttöön. Elektronisten laitteiden käyttäminen on luonnollinen jatkumo 1800-luvun puolivälistä alkaneelle rumpujen kehitykselle.

Nykypäivänä on paljon laitteita, joilla on mahdollista soittaa halutut elektronisen elementit keikalla. Ne antavat valmiuden noudattaa alkuperäistä tuotantoa tarvittaessa. Rumpaleiden lähestymistavat ja ratkaisut vaihtelevat, eikä vakiintunutta toimintatapaa ole. Opinäytetyössäni nousi esiin Rolandin SPD-SX-samplerin käyttö tutkimillani rumpaleilla, jotka käyttivät elektronisia laitteita soitossaan. On produktiokohtaista, mihin suuntaan tuotettuja kappaleita halutaan viedä, ja rumpalin tehtävänä on tuoda kappaleen alkuperäisen tuotannon ja liveversioiden parhaat puolet esiin.

Suurin osa nykypäivän artisteista käyttää taustanauhoja. Kappaleiden tuotannot sisältävät usein elektronisia elementtejä ja efektejä, jotka halutaan kuuluviin. Mikäli tämä ei ole soittamalla toteutettavissa erinäisistä syistä, on otettava taustanauhat käyttöön. Taustanauhalla tarkoitetaan tallennetta, joka tuodaan kappaleen osaksi live soittimien joukkoon. Sen tarkoituksena on saada kappale enemmän alkuperäisen tuotannon kuuloiseksi (Janis 2014). Tällä tavoin voidaan saada täyteläisempi soundi ja alkuperäisen kappaleen merkittävät elementit esille.

Nykypäivänä elektronisten laitteiden ymmärrys on tullut osaksi rumpalin työkuvaan. Rumpalille suunnattuja elektronisia laitteita on paljon tarjolla ja niiden hyödyntäminen auttaa haluttuun lopputulokseen pääsemistä. Rumpumoduulit, samplerit ja erilaiset triggerit tuovat akustisen rumpusetin rinnalle lisää mahdollisuuksia ja työkaluja rumpalin pakkiin. Kun artisti haluaa viedä kappaletta levyversion suuntaan, on rumpalin helpompi toteuttaa pyyntö elektronisten laitteiden avulla.

Lähteet

Aaron Draper // A Different Style Of Percussion with Adele. Video julkaistu 17.11.2016. Haettu osoitteesta https://www.youtube.com/watch?time_continue=59&v=NIFVg8DjwHc. Katsottu 10.10.2019.

Aaron Draper - Percussion Set Up (Adele Tour 2016) Video julkaistu 2.9.2016. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=Apfg7ogck-w>. Katsottu 10.10.2019

Adele's rhythm section on their Roland Hybrid Drums setups. Video julkaistu 19.5.2016. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=qUAdvitBABs>. Katsottu 10.10.2019.

History Of The Drumset. All Parts. Daniel Glass. Video julkaistu 23.11.2015. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=BH-jVncTJbg&t=2533s>. Katsottu 17.10.2019.

History of the Drumset - Part 1, 1865 - Double Drumming. Video julkaistu 9.12.2013. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=qM869WYpp-0&t=213s>. Katsottu 17.10.2019.

History of the Drumset - Part 2, 1890 - Ragtime Drumming. Video julkaistu 16.12.2013. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=xm7Q2vwQrWI>. Katsottu 17.10.2019.

History of the Drumset - Part 3, 1900's - The Bass Drum Pedal. Video julkaistu 23.12.2013. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=K2nejXnhDZc>. Katsottu 17.10.2019

History of the Drumset - Part 8, 1929 - Classic Big Band Drumming. Video julkaistu 27.1.2014. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=3txNQUzyh0w>. Katsottu 17.10.2019

History of the Drumset - Part 10, 1941 – Bebop. Video julkaistu 10.2.2014. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=bxQKI07yKLM>. Katsottu 17.10.2019.

History of the Drumset - Part 12, 1952 - Double Bass. Video julkaistu 24.2.2014. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=xSRJ1hdfC-o>. Katsottu 17.10.2019

History of the Drumset - Part 14, 1954 - Early Rock'n'Roll. Video julkaistu 10.3.2014. Haettu osoitteesta https://www.youtube.com/watch?v=PoSw8TX_rg4&t=422s. Katsottu 17.10.2019.

History of the Drumset - Part 15, 1964 - The Beatles. Video julkaistu 17.3.2014. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=BsXxTo1qa-0>. Katsottu 17.10.2019.

Hugh Robjohns 3/2015. Cymatic uTrack 24: Multitrack Recorder & Audio Interface-
<https://www.soundonsound.com/reviews/cymatic-utrack-24>. Haettu 8.10.2019

Janis, Peter 2014. Backing Tracks: Enhancing The Live Sonic Presentation, Artikkel. Julkaistu 9.10.2014. <https://www.prosoundweb.com/backing-tracks-enhancing-the-live-sonic-presentation/>. Haettu 3.10.2019.

KATY PERRY - Adam Marcello Kit Walkthrough [Q + Zildjian]. Video julkaistu 7.6.2014. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=XFZc8gTYF3c>. Katsottu 17.11.2019.

Latvala, Jussi 2016. Yleisö söi playback-Bieberin kädestä, vaikkei hän edes teeskennellyt laulavansa itse. Julkaistu 27.9.2016. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/09/27/yleiso-soi-playback-bieberin-kadesta-vaikkei-han-edes-teeskennellyt-laulavansa>. Katsottu 19.11.2019.

Paksula, Kauko – Alanko, Juha 1994. Rummut. Porvoo: WSOY.

Roland All Access: Mike Sleath, Drummer for Shawn Mendes, and Hybrid Drums. Video julkaistu 11.10.2019. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=lb7yFBOgmLc>. Katsottu 17.10.2019

